

Утвърдил: /п/

С. Димова, директор

МОДЕЛ НА АДАПТАЦИЯ ПРИ ПРИЕМ НА НОВОПОСТЪПИЛО ДЕТЕ В ЧАСТНА ДЕТСКА ГРАДИНА МОНТЕСОРИ – ТЪРГОВИЩЕ

Периодът на преход от семейството към детската ясла или градина е специален за всяко дете и неговото семейство. Нашият модел на адаптация при прием на дете се основава на разбирането, че:

- Отделянето на детето от неговите близки и оставането му в детската градина трябва да бъде предварително подготвено
- Оставането на детето в детската градина първоначално трябва да бъде заедно с родител и/ или други близки преди да започне да остава само
- Периодът на адаптация може да бъде с различна продължителност за различните деца и семейства
- Процесът на адаптация е съвместна работа на родителите и екипа на детската градина, в който двете страни са активни участници
- Екипът на детската градина е подготвен, разбира и подкрепя процеса на адаптация

ПЪРВИ ЕТАП:

ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА НА ДЕТЕТО ЗА ПОСТЪПВАНЕ В ЧДГ „МОНТЕСОРИ ТЪРГОВИЩЕ“

Всеки родител провежда среща с директора на ЧДГ и получава информация за организацията и процеса на работа.

***Отделянето на детето от неговите близки и оставането му в детската градина
трябва да бъде предварително подготвено***

Предварителната подготовка у дома е много важен етап от адаптацията на детето. Нашите препоръки към родителите и близките са следните:

- Започнете подготовката поне две седмици преди постъпване в яслата или детската градина, като говорите с детето за това. В нашата градина можете да дойдете на гости още преди официалния прием и да запознаете детето с обстановката и с екипа.
- Поддържайте същите правила и спазвайте режима от детската градина и вкъщи – закуска в 8.30, плод в 10.00, обяд в 12-12.15 ч., следобеден сън от 12.30 / 13.00 до 15.00 ч.
- Дайте възможност на детето само да избере своята чанта, несесер, пантофки и други аксесоари, които ще са му необходими в детската градина. Направете пазаруването на дрехи за първия ден в градината вълнуващо изживяване за детето.
- Спрете екраните. Ако детето е свикнало да се храни на екран, започнете да го учите да се храни без екран и да се храни само.
- Говорете положително и поддържайте положително отношение на детето към детската градина.

**ВТОРИ ЕТАП
ПОСТЪПВАНЕ НА ДЕТЕТО В ЧДГ „МОНТЕСОРИ – ТЪРГОВИЩЕ“**

Процесът на адаптация е съвместна работа на родителите и екипа на детската градина, в който двете страни са активни участници

Първите дни детето прекарва няколко часа в градината заедно с родител или друг негов близък, с когото то се чувства спокойно.

Колко точно дни – колкото е необходимо, но не повече от две до три седмици.

Целта е детето да се чувства сигурно на новото място, а родителят е този, който му помага да опознае средата и да разбере правилата. От нашата практика това отнема не повече от 2 до 3 полудни.

Когато детето се почувства спокойно на новото място и започне да взаимодейства със средата, родителят започва постепенно да се оттегля от детето, но остава в градината. От нашата практика знаем, че това отнема не повече от още 2 – 3 полудни.

Детето започва да остава за цял ден в градината, когато е опознало добре средата и се е ориентирало поне минимално за правилата.

Съвети към родителите за първите дни на самостоятелно оставане на детето в градината:

- Сутрин отделете достатъчно време детето да се е разсънило, преди да тръгнете за градината.
- Нека детето да влезе само, да отвори само вратата, да намери само шкафчето си, а вие бъдете до него и покажете, че се радвате на неговата самостоятелност.
- Раздялата трябва да е кратка и след нея родителят да тръгне.
- Задължително детето трябва да чуе от родителя кога ще дойде да го вземе – например: „Когато станеш от сън.“ или „Когато се нахраниш на обяд“.
- Ако раздялата с майката е много мъчителна, нека друг от семейството да води детето или да се редуват по възможност.
- Плаченето при раздяла е нормална човешка реакция. Целта не е децата да спрат да плачат или да ги излъжем. Винаги казвайте истината: „Отивам...и ще се върна...“
- Отделете си около две седмици за периода на адаптация.
- Доверете се на екипа на детската градина и говорете с нас за всичко, което ви тревожи.

Какво помага на детето при адаптацията в новата среда:

- Детето да носи в детската градина своя любима играчка или любим предмет от къщи, който може да стои в шкафа и просто да е на разположение, за да се успокои детето когато много се разтревожи.
- Да чува как у дома се говори позитивно за детската градина – хората у дома трябва да са внимателни какво говорят пред детето за градината! Понякога това не е лесно, защото в тревожността си родителите са склонни да набеждават детската градина за всякакви несгоди.

Периодът на адаптация може да бъде с различна продължителност

за различните деца и семейства

Адаптацията е процес, който отнема време. Добрата предварителна подготовка и плавният преход от дома към детската градина в значителна степен помагат за успешната адаптация. Ние приемаме, че периодът между една до три седмици е напълно достатъчен за детето и семейството да се адаптират към новата среда.

В случаите, когато тази адаптация продължи повече от 1 – 2 месеца, е необходимо да се потърси професионална помощ от психолог. Той ще оцени ситуацията и ще подкрепи както детето и семейството, така и екипа на детската градина.

Някои признаци на затруднена адаптация:

Малките деца не умеят да изразят с думи своите емоции и чувства. Затова те го правят инстинктивно през поведението си, през тялото си или ни го показват през играта си.

Ето защо ние обръщаме специално внимание на следните неща в периода на адаптация:

- хранене и апетит
- сън
- съобщения за болки в стомаха или други
- липса или намален интерес към игра
- трудно успокояване
- плачливост
- отказ от взаимодействие с възрастен
- регрес (връщане назад към бебешко поведение) от вече овладени тоалетни и други навици. Например, детето може да започне отново да напикава, след като вече е овладяло това, или да започне да говори с бебешки думи, да иска да го носите, храните и др.

ТРЕТИ ЕТАП

ПОДГОТВЕНИЯТ ЕКИП НА ЧДГ „МОНТЕСОРИ – ТЪРГОВИЩЕ“ ЗА ПОСРЕЩАНЕ И ПРИДРУЖАВАНЕ НА НОВОПОСТЪПИЛО ДЕТЕ

(насоки за екипа на ЧДГ)

Екипът на детската градина е подготвен, разбира и подкрепя процеса на адаптация.

Процесът на адаптация на новоприетото дете изисква прилагането на специален подход от страна на всички членове на екипа на детската градина.

Какво е привързаност и каква е нейната роля за процеса на адаптация?

Детето се ражда и започва да расте благодарение на своите вродени физиологични и психологични нужди, които се удовлетворяват в процеса на грижа. Но те са също така и вродени способности за оцеляване. Една от тях е способността му да се привързва. Според теорията на Джон Боулби (*John Bowlby*) привързаността е психологическа връзка между двама души. Тя се случва естествено, в естествените отношения на бебето с майка му, а по-късно и с други възрастни от близкото обкръжение – бащата, бабата и дядото и т.н. Ако до тригодишна възраст детето не се привърже към някого, то не се научава да се привързва и да изгражда здрави връзки в живота си. Привързаността е взаимен процес между детето и възрастния. Когато майката разбира и отговаря на нуждите на бебето по добър начин то разбира, че светът е добро място, то развива доверие към света, то има *сигурна база* и може да изгражда връзки и с други възрастни в детството си и с други хора по-нататък в живота си. Поведението на възрастния и неговият стил на привързване създават у детето вътрешен модел, който то възпроизвежда занапред. Привързаността се формира в първите месеци от раждането до към втората година на детето, но има ефект в продължение на целия човешки живот.

Детето, което постъпва в детската градина, постъпва вече развило някакъв вид привързаност. Освен това се очаква, че повечето деца вече са се отделяли от най-близките си, като са гостували при роднини, посещавали са различни детски забавления. Всичко това е помогнало то да развива своите адаптивни умения.

Защо детето тъгува при раздяла и защо това е нормална реакция?

Тъгуването (плаченето или други поведенчески прояви) е адаптивна реакция към нова среда и промени. Това е очаквана реакция. Понякога детето може да проявява тъга не точно като плаче. Времето на успокояване е различно за всяко дете. До постъпването си в детската градина детето вече има опит и от краткосрочни раздели с майка си или друг, към когото е привързано. Как се е справяло? Какво го е успокоявало и как го е подготвяла майката за тези раздели, са важни въпроси, които може да бъдат в помощ на екипа на детската градина при индивидуалния подход към всеки случай.

Каква е ролята на преходния обект или защо позволяваме носенето на играчка или друг предмет в първите дни в градината?

Според теорията на Д. Уиникът (*Donald Winnicott*) изграждането на връзка с играчка или любим предмет и неговото носене от детето навсякъде, му помага да се справя с отделянето. Той има важна роля да замести майката, като дава на детето близост, познат е, мирише на дома или на майката, интересен е, с него може да се играе и детето инвестира в него отношения, наподобяващи тези към майката.

Колко време да го носи детето? Колкото е необходимо. Детето само ще се раздели с него, когато вече не му е необходима неговата успокояваща функция. Опитът ни показва, че е достатъчно да го носи в първите няколко дни, след което да му предложим да го оставя в шкафа си или дори в колата или у дома до вратата, за да го чака. Няма нужда

прекалено да се фокусираме върху функцията на преходния обект, а просто да имаме предвид неговата роля.

Етапът на работа с родителя и детето

Когато детето вече е започнало да посещава градината заедно с родител:

- Запознайте се с детето и родителя.
- Обръщайте се към детето с неговото име и го гледайте.
- Когато говорите с родителя, се обръщайте с поглед към него.
- Разходете детето и родителя в стаята – покажете къде се хранят децата, къде спят, къде се ходи до тоалетна, къде са шкафчетата.
- Когато въвеждате правилата, говорете на детето и родителя заедно.
- Когато каните детето да се включи в някаква дейност, информирайте къде ще бъде родителят през това време. В първите 2 – 3 дни опитвайте поне два пъти да каните детето да се включва в дейности с другите деца по време на престоя му.
- Заедно залепете снимката и името на шкафчето, покажете какви неща може да слага детето в него. Направете от това забавна игра, за да упражни детето как да се грижи за своите лични неща.
- В края на първия ден направете план с детето и родителя за следващия ден – кога ще дойдат и какво ще правите. За децата е важно да имат предвидимост и планирането е нещо, което ги успокоява.

Етап на придружаване и подкрепа на адаптацията след оставането на детето само

- Когато детето е разстроено – предложете му прегръдка за кратко и след това го поканете да правите нещо заедно или му предложете друга дейност.
- Повтаряйте, че родителите ще дойдат, когато детето пита.
- Използвайте визуално табло с рутинните моменти от деня, за да визуализирате на детето в коя част от деня се намира, когато това е необходимо.
- Включете детето да бъде ваш помощник за някои дейности или му възложете задача, за да се подкрепи взаимодействието му със средата.
- При изпращане на детето давайте обратна връзка на родителя, като започнете с успехите на детето.
- При изпращане направете план за следващия ден – кога ще дойде детето и какво ще правите. Внимавайте винаги да спазвате договорения план, а ако нещо налага промяна, задължително говорете с детето. За децата е важно да имат предвидимост и планирането е нещо, което ги успокоява.